

Landsstýrið og LS

Oddagrein

NÚ kom taðso hartil, at tolið hjá sjúkrasysturum varð uppi. Í vikuni gjørdi felagið hjá sjúkrasysturum álvara av hóttanum sínum og koyrdi nær 100 av limum sínum á Landssjúkrahúsinum í verkfall.

ORSOKIN til hetta viðgongda stig er støðan hjá landsstýrinum í spurninginum um at seta ein sjúkrasysturstjóra á LS á jøvnum fæti við ein læknastjóra. Landsstýrismadurin Axel Nolsøe hevur ikki verið til at vika. Hann hevur gjørt sjúkrasysturum púra greitt, at hann ætlar sær at fylgja tilmælinum hjá D í os um bygnaðarbroytingarnar á LS. Tá sigur hann eisini, at tað kemur als ikki uppá tal at seta ein sjúkrasysturstjóra.

HENDA tvíhaldan hansara fekk bikariðat flóta yvir hjá sjúkrasysturum. Og støðan er nú tann, at stórur partur av LS liggur lamin. Spurningurin er, hvussu leiingi hetta kann halda fram. Ikki er tað haldbart, at eitt verkfall sum hetta sleppur at standa við í leingi, og tí má okkurt henda. Annar av portunum má geva seg ella mugu teir gera eina neyðsemlu av onkrum slag.

VIT hava áður gjørt vart við, at vit taka fult undir røktarfolkinum og halda, at tey hav a krav uppá at hava fólk í ovastu leiðsluni, sum bur turav taka sær av røktarspurningum eins væl og ein læknastjóri í tekur sær av viðgerðini.

HETTA er sjálvandi eitt sera viðkvamt mál, sum tað ikki eigur at verða spekuleað í so ella so. Her snýr tað seg fyrst og fremst um sjúklingin og koma bæði læknar og røktarfolki í áðru røð. Teirra tørvur og krav eiga at innrætta seg eftir tørvinum hjá brókararum.

NETTUP tí hevur eingin brúk fyr í einum stríði millum læknar og sjúkrasystur ella millum sjúkrasystur og landsins myndugleikar. Hetta sýnist núverandi landsstýrismadurin ikki at hava skilt og má tianverri eisini sigast, at fleiri av undanmonnum hansara hava heldur ikki tikið málið í tann álva ara tað átti og harvið kunna forðað fyr, at núverandi stóða tók seg upp.

VÆL hevur Axel loyvi til at hava sína áskoðan og útleigging, men tað er ov billigt og ov lætt av einum landsstýrismanni, sum hevur nakrar fíkkilgar trupulleikar at loysa, bara at leypa upp um garðin har hann er lægstur og blint velja at gera tað, sum ein kanningarnavnd mælir til. Hertil skal tó sigast, at føroyskir politikkarar í alt ov litlan mun hava fylgt nøkrum av teinum kanningum, sum eru gjordar av eitt nú sjúkrasjúkrahúsinum. Hesi val hava nærum altíð verið litað av í hvørjum valdømi politikarin, sum skal taka avgerðina, er valdur. Hetta má ein so siga til fyr imunar fyr landsstýrismannin kann ikki vera honum til last.

MEN hann átti at havt stungið fingur in í jørdina og vitað, hvønn veg hetta bar. Hann átti at kunnað sagt sær sjálvum, at tú fær onga haldbar a loysn á einum so týðningarmiklum arbeidsplassi hevur tú ikki størsta starvsbólkinn við. Hetta hava eisini hinir í landsstýrimum vitað, og tað er tí átaluvart, at alt hetta bara endaði við, at menn fyr í sleppa undan at skula taka eina stóðu sjálvir, lótu hetta frá sær til eina útlenska fyr itøku at gera av.

TAD vekir eisini undran, at ovasta leiðslan í sjúkrasjúkrahúsinum ikki í størri mun roynir at gera politikarum greitt, hvussu veruliga støðan er á LS, eitt nú tá tað snýr seg um at gjøgnumtr umfa fullkomiliga órimuligar sparingar og nú eina desauvering av øllum røktarfatunum. Væl er arbeidsevarin hjá sjúkrasjúkrahúsinum landsstýrið, men tá tað um órimuligar og óhaldbarar avgerðir mótvægis stovnum og teinum har starvasta røður, tá átti leiðslan at gjørt politisku myndugleikar nar varugar við hetta heldur enn at vera við til at skunda undir enn meir í spjalding og stríð. Her má broyting koma í. Røktin má taka við í størri mun og harafrat má siggjast til, at LS ikki aftur í 97 verður skert inn á bein. Nú má vera nóg miklið.

Sosialurinn

Sjónarmið

Reint og óreint

Í friggjadags Sosialinum, 20.9.96, finst Kári D. Petersen, ið tey seinastu mongu árinu hevur verið nær kjarnuni í javnaðarflokkinum, at eini oddagrein, sum hevur verið í blaðnum.

Hann finst ikki at hinum »løgnu« oddagreininum, sum seinastu tíðina hava verið prentaðar. Heldur ikki finst ella mótpregvar hann sjálvt innihaldið, men vil læra greinskrivaran, hvat hevur verið gøður javnaðar politikur.

Sjálvandi má hann gera tað, heldur tú í fyrstu syftu, men kortini kennast orðini tøm og fjar. Tað er sum um alt tað, ið er hent í Føroyum og heiminum ikki hevur rinið við hann. At tað, sum vendur niður nú vendir upp. Múarnir eru rapaðir bæði so og so.

»Vit eiga tilfangið« eitur viðtal, sum Jan Müller hevði við Atla Dam í Sosialinum 2.12.95. Har sigur Atli t.d.: »Tað kemst eitt sindur svårt í hesum tíðum, har viðurskiptini millum Danmark og Føroyar eru so spent, at tað just bleiv eitt danskt felag, sum skuldi fyriskipa hesa nýggju boring í Lopra«. Og seinri sigur hann. »Tak t.d. Føroya Banka, sum hevði nærum monopol í Føroyum í nógv nógv ár, har bleiv litið gagn eftir til føroyingar.

Tak Mærsk, sum var monopolentreprenur í flugvingini. Tað man vera størsta mjólkning, sum Føroyar hava verið útsettar fyrri. Triðja dømi hjá honum er einkaretturin hjá danskum felag til SEV.

Eitt sera opi og erligt viðtal, sum veksur um virðingina fyr Atla.

Hóast eg altíð havi hildi, at stýrisskipanin, sum vit norðugvar hava, er nóg tann frægesta av teinum vit kenna, hevur hon brek. Eitt tað grovasta er flokspolitikkurin. Hann

hevur lyndi til sjálvgóðsku. Spurningurin verður alt ov ofta, hvat tenir mínum flokki, og hvat tenir samfelagnum best kemur í áðru og sjeiyndu røð. At grava skotgravir verður endamálið. Vit hava hvørki stundir ella avlopsorku til tilíkt.

Øli orka má leggjast í at fáa okkum eina greiða avtalu við danir, nú má vera liudgt við rossahandlunum og duldam avtalum. Rógva føtir í bekk fyrri folkinum her býr.

Okeypis hjalp finst ikki. Sum Uffe Ellemann Jensen segði: »Okeypis ostur fæst bert í músafellum«.

I somu grein sigur Kári D. Petersen: »Men alt hetta tasið um folkaatkvøðuna, og hvussu óreindir danir tá vóru og eftir øllum at døma eru enn«. Tað má bara vera av gomlum vana, at hann brúkar orð sum »óreindir«. Men vitandi ella ikki er Kári við til at drega tasið um sambandi millum Føroyar-Danmark niður á eitt sera lágt støði. Ein hevur høyrð tilíkt so ofta. Hetta er at oyðleggja alt skilagott, og er hesin hátturin størst figgindi fólkastýrsins.

Um tó vart gøður við tað, sum var føroyskt og umtí væl, vart tú danahatari. Óurlígt men satt.

Orð sum óreindir ella fittir kunnu ikki brúkast í politikkini millum lond. Henda hugsanin, sum Kári umboðar her hevur

just verið viðvirkandi til, at støðan er sum hon er í Føroyum í dag.

Danir eru hvørki óreinarar ella reinarar enn fólk í øðrum londum, men teir stýra og ráða í Føroyum.

Hetta hevur verið lagið síðan 1906 og longri. Tey sum vóru fyrri føroyskum máli, flaggi o.s.fr. Hataði danskt mál og danskt flagg.

Litið hjálpti, at Jóannes Patursson tíðliga í øldini yrkti tann vakra sangin: »Eg veit eitt land, so láligt sett/ við havumgerdum ströndum/ sum er og hevur verið met/ við pris í norðurlondum.« o.s.fr. Nr. 205 í Songbók Føroya Fólks.)

I bókini »Sjón og Seiggi« sigur H. D. Joensen, sáli í endanum á síni grein: Hann (Jóannes) tók tvørtur um meg, legði aðra hondina tungt niður á økslina á mær og segði: »Geri tit ungu ikki upp aftur dáraverk mitt við at lita dønnum ov væl til. Eg helt teir vilja okkum væl. Men so er ikki. Teir vilja bara eiga okkum sum kúgv á heimabæiti«. Fáar dagar seinri andaðist Jóannes.

Men hetta eina litla orðið, »óreindir« skuldi sloppið at fari ótarna aftur við borðinum, um tað ikki var nærum dagligur kostur í Sosialinum. Hin frálíki teknarin Óli Petersen verður eisini brúktur. Sjálvur segði hann í viðtali í Útvarp-

inum, at hann ofta fekk hugskotini frá fólki (Mest javnaðarmannum?) og at onnur ofta skrivaði tekstin.

Eitt stríð hevur verið um fyrr. forstjóran í Tinganesi. Hetta hevur føtt nógvar skemtitekningar (ofta litið skemtuligar), sum allar bendu á at funnist var at honum, tí hann var dani. Eitt møgult skaktigt orðaskifti skuldi oyðleggast.

Til hátíðarhaldið fyrri fólkaatkvøðunum var blað borðið í hvørt hús, skrivað av 10 skilagøðum føroyingum.

Helvtin av baksíðini á Sosialinum er keipumynd av hesum fólkinum og teksturin, sum Óli ikki hevur skrivað, er hesin: Jubelium (Yvirskrifin) DANIR ER FANIN (Við sera stórum støvum).

Saman at halda varð ei okkum givið, tí er so litið burtur úr her blivið. Hálva øld á baki faktiskt vit nú bera, ballið skal verða!

Tað er ljótt og rátt at klina hasar báðar reglurnar upp í Hans Andreas fólkaakera sang. Hvør høvundurin er, skal eg ikki gita um, men takið undir við tí, sum segði: »Tú kanst gita triggjar ferðir, so skal eg siga tær navn-ið«.

Ein sálarfrøðingur hevur óiva sagt, at »høvundurin« bar upp á hatur, kanska ein skuffa sál.

»Tjóður trýr, hvør maður stjølur« og »Hann ið ilt gittir, ilt ger«.

Eg ivist ikki í, at Tíðindablaðið Sosialurin roynir at gera eitt breitt og gott blað til gagns fyrri tjóðina, men burðurin er tungur.

Og sum onkur segði um degin: »Hvar eru huldumennirnir í fyrrv. Málteignum farnir?« (Nú øli kenna teir).

Steinbjørn B. Jacobsen

Minnist til haldaragjaldið!